

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВП 26 Методика навчання другої мови

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 012 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Дошкільна освіта та початкова освіта. Дошкільна
освіта та психологія. Дошкільна освіта та спеціальна
освіта

(назва освітньої програми)

інститут, факультет педагогічний

(назва інституту, факультету,)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма Методика навчання другої мови для студентів
(назва навчальної дисципліни)
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта.

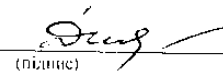
Мова навчання українська

Розробники: Козлюк Ольга Андріївна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології (дошкільної та
корекційної) імені проф. Поніманської Т.І.

Протокол від "27" серпня 2019 року № 8

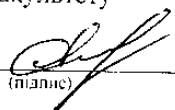
Завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної та корекційної) імені
проф. Поніманської Т.І.

(підпис) (проф. І. М. Дичківська)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено методичною комісією факультету за спеціальністю 012 Дошкільна
освіта

Протокол від "30" серпня 2019 року № 2

Голова методичної комісії педагогічного факультету

(підпис) (доц. Н. А. Сяська)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Обов'язкова	
Модулів – 2	Спеціальність: 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 1		3-й	2-3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: <i>розробка конспектів занять, дидактичних матеріалів</i>		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		5-й	4-5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 3 год.	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	Лекції	
		20 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		8 год.	
Вид контролю:			
залік			
Передумови для вивчення дисципліни: психологія загальна, педагогіка дошкільна, культура мовлення та виразне читання, іноземна мова, психологія дитяча, педагогіка дошкільна, дошкільна лінгводидактика, технічні засоби навчання, українська мова (за професійним спрямуванням)			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – озброєння студентів теоретичними знаннями з методики навчання другої мови у закладі дошкільної освіти та навчити використовувати у практиці роботи з дітьми дошкільного віку.

Завдання курсу:

1. Розкрити теоретичні основи методики навчання другої мови.
2. Дати наукові знання про близькостпорідненість української і російської мов.
3. Ознайомити студентів із завданнями, змістом й методикою навчання дітей українського мовлення в дитячих садках (групах) некорінної національності, близькостпорідненої та іноземної мови.
4. Озброїти практичними навичками роботи з дітьми для навчання їх другої мови.

У процесі вивчення дисципліни у здобувачів вищої освіти формуються такі **компетентності**:

інтегральна:

здатність самостійно і комплексно розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку із застосуванням теорії і методики дошкільної освіти в типових і невизначених умовах системи дошкільної освіти.

загальна:

здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення.

здатність до вільного спілкування і співпраці державною та рідною мовами (усно і письмово).

спеціальні:

здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага);

здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими, навчання дітей раннього і дошкільного віку рідної і української (державної) мов;

здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України).

4. Очікувані результати навчання

знання:

способів використання у розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку різних видів діяльності (ігрової, трудової, навчальної, художньої тощо);

змісту і вимог державних документів та програм дошкільної освіти, рекомендованих МОН України, адекватних методик для їх забезпечення;

основні дослідження з проблеми навчання дітей другої мови;

завдання та зміст навчання дітей дошкільного віку другої мови;

методи і прийоми навчання дітей української, російської та іноземної мови;

уміння:

будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу; здійснювати управління його якістю, керуючись психолого-педагогічними принципами організації освітнього процесу в системі дошкільної освіти при реалізації завдань виховання, цілями навчання і розвитку дітей раннього та дошкільного віку в ЗДО і сім'ї;

визначати завдання і зміст освітньої роботи з дітьми раннього та дошкільного віку на основі чинних програм дошкільної освіти;

здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками;

володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку;

застосовувати весь спектр психолого-педагогічних засобів для реалізації завдань національного, духовного, фізичного, морального, розумового, правового, трудового, екологічного, економічного, гендерного, статевого, міжкультурного, естетичного виховання дітей раннього і дошкільного віку.

добирати оптимальні методи та ефективні форми і різноманітні засоби педагогічного впливу на дітей у процесі їхнього виховання, навчання і розвитку та в конкретних ситуаціях суб'єкт-суб'єктної взаємодії вихователя з дітьми;

визначати конкретні завдання навчання дітей некорінної національності українського мовлення, близькоспорідненої (російської) мови в національному дитячому садку та іноземної мови;

добирати методи й форми організації навчання другої мови;

налагоджувати взаємодію з дітьми під час проведення занять з навчання другої мови;

використовувати досягнення педагогічної науки і практики з проблем раннього навчання дітей дошкільного віку другої мови.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. НАУКОВІ ЗАСАДИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДРУГОЇ МОВИ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Проблема навчання дітей другої мови в сучасній науці

Предмет, об'єкт, і завдання методики навчання дітей другої мови у закладі дошкільної освіти.

Зв'язок методики навчання другої мови з іншими науками.

Методологічні основи методики навчання другої мови. Теорія пізнання (гносеологія) як теоретична основа методики навчання другої мови

Вимоги щодо навчання дітей другої мови (В.О.Артемов).

Психолого-педагогічні основи методики навчання дітей другої мови.

Педагоги й громадські діячі про час початку засвоєння другої мови: навчання дітей другої мови в ранньому віці, до трьох років (А.Табуре-Келлер, Ж.Ронже, В.Леопольд, В.Штерн та ін.); навчання дітей другої мови після трьох років, у дошкільному віці (Д.Писарев, В.Пенфільд, Е.Пулгрем та ін). пізнє навчання другої мови (Я.А.Коменський, К.Д.Ушинський, М.І.Пирогов та ін.).

Транспозиція та інтерференція, їх види.

Характеристика двомовності. Типи і види двомовності. Принципи навчання дітей другої мови. Роль і місце рідної мови у навчанні дітей другої мови.

Тема 2. Навчання дітей українського мовлення в групах (зкладах дошкільної освіти) національних спільнот

Завдання і зміст навчання дітей українського мовлення в закладах дошкільної освіти (групах) некорінної національності. Програми розвитку українського мовлення: Богуш А. «Розвиток українського мовлення»; Стрюк К. «Програма розвитку українського мовлення»; Хорошковська О., Мовчанок В. «Розвиток українського мовлення» та їх аналіз.

Характеристика методів та прийомів навчання дітей української мови.

Форми роботи з розвитку українського мовлення дітей дошкільного віку: заняття і повсякденне життя.

Специфіка занять з розвитку українського мовлення в групах некорінної національності, та вимоги до їх організації. Структура та методика проведення занять з розвитку українського мовлення. Закріплення мовленнєвих навичок у повсякденному житті.

Засоби навчання дітей українського мовлення.

Методика навчання та розвитку українського мовлення. Методика навчання вимови українських звуків. Методика словникової роботи. Методика формування граматичної правильності мовлення. Методика розвитку зв'язного мовлення.

Методика використання народних джерел у розвитку українського мовлення.

Методика ознайомлення дітей з творами українських письменників.

Методика ознайомлення дітей з національними традиціями і культурою українського народу.

Тема 3. Навчання дітей спорідненої (російської) мови в національних групах закладу дошкільної освіти

Мета, завдання і зміст навчання дітей дошкільного віку близькоспорідненої (російської) мови в національних закладах дошкільної освіти. Аналіз типової програми навчання російської мови в національному закладі дошкільної освіти. Форми та засоби навчання дітей близькоспорідненої мови.

Методика навчання та розвитку близькоспорідненої мови. Методика роботи над вимовою звуків. Методика словникової роботи. Методика формування граматичної правильності мовлення. Методика розвитку зв'язного мовлення.

Тема 4. Мета, завдання та зміст навчання дітей дошкільного віку іноземної мови

Мета навчання дітей іноземної мови в закладі дошкільної освіти полягає в сприянні повноцінному, своєчасному розвитку дитини, збагаченню її інтелектуальної, волевої, емоційної, моральної та соціальної сфер у процесі оволодіння основами іншомовного спілкування.

Основні завдання навчання дітей дошкільного віку іноземної мови: викликати інтерес до іноземної мови і підтримувати його впродовж всього періоду навчання; цілеспрямовано навчати спілкування іноземною мовою в межах базового комунікативного мінімуму; розвивати мета лінгвістичні здібності дітей, сприяти одержанню ними лінгвістичних знань, залучати мовленнєвий досвід спілкування рідною мовою для переходу на спілкування іноземною і навпаки; актуалізація позитивних характерних рис дитини, формування новоутворень культури спілкування, прояву таких загальнолюдських якостей як доброта, доброзичливість, милосердя тощо; ознайомлення дітей з основами культури країни, мова якої вивчається.

Аналіз програм навчання іноземної мови в закладах дошкільної освіти. Вимоги до програм.

Зміст навчання іноземних мов в дітей: базові мовленнєві зразки, засоби моделювання мовленнєвих зразків, набір іменників, прикметників, прислівників, дієслів, службових частин мови.

Показники засвоєння змісту в старшій (підготовчій) групі дошкільного закладу.

Структура та методика проведення занять.

Тема 5. Методика навчання іноземної мови в закладах дошкільної освіти

Особливості фонетичної системи іноземної мови. Зіставлення фонетичних явищ рідної та іноземної мов. Навички вимови в рідній мові – основа формування вимови іноземною мовою. Зміст навчання звуковимови в старшій (підготовчій) групі дитячого садка.

Спеціальні методичні принципи дошкільного навчання фонетики іноземної мови: комунікативної спрямованості навчання фонетики; свідомого опанування фонетичним матеріалом; порівняльного аналізу фонетичних явищ іноземної та рідної мови; розвитку фонематичного слуху; оцінки виразності мови; послідовності введення матеріалу і навчання за зразками педагога; навчання літературної вимови.

Послідовність введення звуків іноземної мови у відповідності з труднощами засвоєння звукової системи іноземної мови.

Етапи роботи над найбільш складними звуками іноземної мови.

Основний метод навчання фонетики іноземної мови дошкільників – показ, який заснований на імітації дітьми мовлення педагога.

Спеціальні вправи, римування, пісеньки, лічилки, скороговки, дидактичні ігри спрямовані на розвиток фонематичного слуху і тренування правильної вимови та їх місце на заняттях з іноземної мови.

Попередження та виправлення фонетичних помилок – одна з обов'язкових умов при навчанні дітей правильної вимови.

Лексичний склад іноземної мови. Завдання та зміст лексичної роботи з іноземної мови в старшій групі дитячого садка.

Принципи дошкільного навчання лексики: тематичного введення лексики; відбору лексичних одиниць з урахуванням їх сполучуваності (здатності поєднуватися з іншими одиницями у мовленні) та семантичної цінності; словникового мінімуму; введення лексичних одиниць на основі чуттєвого досвіду; навчання за зразками педагога; засвоєння лексичних одиниць в ігровій діяльності.

Класифікація ігор і вправ на засвоєння лексики іноземної мови та методика їх проведення.

Роль та місце наочності в збагаченні і закріпленні лексики. Етапи роботи над лексикою: ознайомлення, тренування, застосування (практика).

Граматичні явища іноземної мови. Особливості сприймання дітьми граматичних явищ іноземної мови. Закономірності засвоєння граматичних значень іноземної мови дітьми дошкільного віку.

Етапи роботи над формуванням граматичних навичок під час навчання іноземної мови у дитячому закладі: введення того чи іншого зразка мовлення, що містить граматичну структуру; тренування (аудіювання граматичної конструкції, вживання структури з опорою на наочність, вживання структури без опори на наочність, самостійне вживання структури); застосування у мовленні.

Завдання і зміст формування граматичних умінь у дітей.

Принципи добору й презентації граматичного матеріалу на заняттях з іноземної мови: свідомості; зіставлення та порівняння граматичних явищ; однієї труднощі (на занятті вводиться один чи лише кілька взаємозв'язаних зразків мовлення); автоматизації граматичних навичок; презентації граматичних явищ з урахуванням віку та етапу навчання.

Ігри та вправи на закріплення граматичних форм іноземної мови.

Говоріння та аудіювання як дві взаємопов'язані складові усного мовлення.

Діалогічне та монологічне мовлення.

Методика розвитку діалогічного мовлення. Завдання і зміст розвитку діалогічного мовлення іноземною мовою дошкільників. Принципи і прийоми навчання діалогу на іноземній мові. Види діалогу. Місце діалогу в структурі заняття з іноземної (англійської, французької, німецької) мови. Розмова вихователя з дітьми з дітьми іноземною мовою під час заняття. Вимоги до організації розмов з дітьми іноземною мовою. Прийоми активізації мовлення дітей іноземною мовою. Рольова гра – основний засіб мотивації діалогів дітей іноземною мовою. Бесіда – метод розвитку діалогічного мовлення. Методика проведення і структура бесіди.

Методика розвитку монологічного мовлення. Завдання і зміст розвитку монологічного мовлення. Характеристика методів і прийомів навчання дітей монологічного мовлення. Використання дидактичних ігор, вправ, текстів іноземною мовою. Їх види, зміст, місце на заняттях з іноземної мови. Прийоми залучення дітей до спілкування у повсякденному житті.

Тема 6. Спільна робота закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи в навчанні дітей дошкільного віку другої мови

Завдання і зміст роботи дошкільного закладу з сім'єю в навчанні дітей іноземної мови. Роль сім'ї в оволодінні дитинною іноземною мовою. Форми роботи закладу дошкільної освіти з сім'єю: батьківські збори, консультації, папки-пересувки, відкриті заняття, розваги, вечори на іноземній мові тощо.

Наступність в роботі закладу дошкільної освіти та школи у навчанні іноземних мов. Необхідність наступності. Готовність дітей до вивчення іноземної мови в школі. Особливості навчання дітей іноземної мови у старшій (підготовчій) групі.

Зміст роботи з навчання дітей іноземної мови в перших (других) класах шкіл. Аналіз чинних освітніх програм. Урок – основна форма навчання іноземної мови в першому класі.

Спільна робота закладу дошкільної освіти зі школою. Наступність у роботі старших груп дошкільного закладу й перших класів школи в навчанні дітей іноземної мови. Принципи і форми наступності.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Наукові засади методики навчання дітей другої мови в закладі дошкільної освіти													

Тема 1. Проблема навчання дітей другої мови в сучасній науці	14	4	2			8	14	2				12
Тема 2. Навчання дітей українського мовлення в групах (закладах дошкільної освіти) національних спільнот	18	4	4			10	18	2				16
Тема 3. Навчання дітей спорідненої (російської) мови в національних групах закладу дошкільної освіти	10	2				8	10		2			8
Тема 4. Завдання та зміст навчання дітей дошкільного віку іноземної мови	16	4	4			8	16	2				14
Тема 5. Методика навчання іноземної мови в закладах дошкільної освіти	20	4	4			12	20					20
Тема 6. Спільна робота закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи в навчанні дітей дошкільного віку другої мови.	12	2	2			8	12		2			10
Разом за змістовим модулем 1	90	20	16			54	90	6	4			80
Усього годин	90	20	16			54	90	6	4			80
Модуль 2												
ІНДЗ	8		-	-		8	-		-	-	-	
Усього годин	8					8						

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Навчання дітей другої мови як проблема сучасної дошкільної освіти	2
	Методика навчання української мови в групах некорінної національності	4
	Навчання іноземної мови в дошкільному навчальному закладі	4
	Методика навчання іноземної мови в закладі дошкільної освіти	4
	Наступність у навчанні іноземної мови дошкільнят і молодших школярів	2

7. Самостійна робота

№	Назва теми (завдання)	Кількість годин
1.	Складіть опорно-логічну схему до теми „Теоретичні основи методики навчання дітей другої мови в закладах дошкільної освіти”	4
2.	Дайте письмову відповідь на питання „Чи варто починати навчання іноземної мови в дошкільному віці?” Відповідь обґрунтуйте, підтвердіть прикладами.	4
3.	Проаналізуйте варіативні програми розвитку українського мовлення у закладі дошкільної освіти відповідно до запропонованої схеми (назва програми, автор, вікова група, з якої починається вивчення, теми навчання, квартал).	4
4.	Складіть конспект заняття за однією з програм навчання дітей українського мовлення.	3

5.	Розробіть конспект заняття для старшої (середньої) групи з ознайомлення дітей із творчістю одного українського письменника (з використанням української народної казки, ознайомлення з рідним містом (селом), з національною їжею тощо).	3
6.	Зробіть аналіз „Типової програми навчання російської мови в національному дитячому садку” та опишіть її структуру.	4
7.	Запропонуйте декілька дидактичних ігор та вправ на закріплення звуковимови російських звуків – 2 год.	4
8.	Зробіть добірку журнальних статей („Дошкільне виховання”, „Дошкольное воспитание”, „Розкажіть онуку”, „Дитячий садок” та ін.) стосовно навчання дітей другої мови за останні 2 роки (виконати в зошиті). Напишіть анотацію на одну з цих статей і підготуйтеся до її обговорення в аудиторії.	4
9.	Підготуйте реферати на одну із запропонованих тем: Аналіз досліджень із проблеми навчання іноземної мови дошкільників. Із історії раннього навчання дітей іноземної мови. Мотиви навчання іноземної мови дітей дошкільного віку. Принципи навчання іноземної мови в закладі дошкільної освіти. Цілі навчання іноземної мови в закладі дошкільної освіти. Методи навчання іноземної мови. Врахування психолого-педагогічних особливостей дітей під час навчання іноземної мови.	6
10.	Зробіть аналіз чинних програм навчання дітей дошкільного віку іноземної мови (зокрема, англійської).	4
11.	Розробіть план-конспект першого заняття з навчання дітей іноземної мови (за вибором).	6
12.	З методичної літератури опишіть конспект заняття з навчання дітей іноземної мови, дидактичну гру та свято. Проаналізуйте їх.	2
13.	Зробіть порівняння програм навчання дітей іноземної мови у старшій групі дитячого садка і у першому (другому) класі початкової школи.	6
14.	Дайте відповідь на питання: «У чому повинна проявлятися наступність у навчанні іноземної мови між дитячим садком та першим класом (другим) школи?»	2
	Всього	54

8. Індивідуальні завдання

Розробіть конспект першого заняття з навчання дітей іноземної мови (за вибором). Підготуйте необхідний демонстраційний та роздатковий матеріал.

9. Засоби діагностики результатів навчання: залік; тести; творчі проекти; реферати; презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

10. Критерії оцінювання результатів навчання.

I рівень – початковий. Відповідь здобувача вищої освіти при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.

II рівень – середній. Здобувач вищої освіти відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

III рівень – достатній. Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо),

уміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

IV рівень – високий. Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, узагальненими, системними; він вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Рівні навчальних досягнень студентів	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1-34 F Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; може обрати правильний варіант відповіді (на рівні "так - ні"); може самостійно знайти відповідь у тексті підручника; виконує 20 % від загальної кількості тестів.
	35-59 FX незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти відтворює менш як половину навчального матеріалу; за допомогою викладача виконує елементарні завдання, наводить приклади; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30 % від загальної кількості тестів.
II. Середній	60-63 (E) задовільно	Здобувач вищої освіти має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабко орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує 45 % від загальної кількості тестів.

	64-73 (D) задовільно	Здобувач вищої освіти знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; орієнтується в хронології; підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати під час відповіді допоміжні наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні; виконує від 55 до 65% від загальної кількості тестів.
Ш. Достатній	74-81 (C) добре	Знання здобувача вищої освіти є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; здатен проаналізувати відповіді іншого студента; з допомогою викладача скласти план реферату, може опрацьовувати матеріал самостійно, уміє підготувати реферат та захищати його найважливіші положення; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує від 75 % до 80 % від загальної кількості тестів.
	82-89 (B) добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує прості творчі завдання; виконує 85 % від загальної кількості тестів.
IV. Високий	90-100 (A) відмінно	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування і нахили. Самостійно виконує від 95% до 100% від загальної кількості тестів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види	Оцінка за національною шкалою

навчальної діяльності	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
33-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							ІНДЗ	Сума
Модуль І							Модуль 2	
Змістовий модуль 1								100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	Тест		
10	20	10	10	10	10	15	15	

12. Методичне забезпечення

Тексти лекцій у електронному та паперовому варіантах, тестові завдання з методики навчання другої мови; матеріали візуального супроводження лекцій.

13. Рекомендована література

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція). *Дошкільне виховання*. 2012. № 7. С.4-19.
2. *Богущ А.М.* Методика навчання української мови в дошкільних навчальних закладах. К., 2019. 440 с.
3. Богущ А.М. Навчання української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с.
4. Казанцева Л. Теоретичні і методичні засади навчання дітей старшого дошкільного віку української мови в полікультурному просторі : монографія. Донецьк: ЛАН- ДОН-XXI, 2014.
5. Кулікова І.А., Шкваріна Т.М. Англійська мова для дітей дошкільного віку: програма та методичні рекомендації / За заг.ред. О.В.Низковської. 3-тє вид., зі змінами та доповн. Тернопіль: Мандрівець, 2015. 48 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/5anglijska-mova-dlya-ditej-doshkilynogo-viku-kulikova.pdf>.
6. Методика обучения русскому языку в национальном детском саду: Пособие для воспитателей / Под ред. Ф.А.Сохина, Е.И.Негневицкой. М., 1985.
7. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. К.: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019.

Додаткова

8. Алешина Т.И. Обучение иностранной речи в детском саду. *Дошкольное воспитание*. 1982. № 7. С.40-43.
9. Альперіна В. Двомовність з віку немовляти: Психологічні проблеми раннього засвоєння дітьми іноземної мови. *Дитячий садок*. 2003. № 2 (січень).

10. Андрієвська В. Коли і як розпочинати навчання дитини іноземної мови. *Початкова школа*. 1997. № 12. С. 38-42.
11. Барабаш М. Стихія іноземної мови: Проблема вивчення в дошкільному закладі. *Дитячий садок*. 2002. № 8 (лютий). С. 2.
12. Богуш А.М. Методика обучения детей русскому языку в дошкольных учреждениях. К., 1990.
13. Большакова В. Обучение юного француза начинается с детского сада. *Дошкольное воспитание*. 1991. № 1. С. 83-84.
14. Бондаренко В. Вивчаємо англійську. *Дошкільне виховання*. 1995. №10. С. 26-27.
15. Бондаренко В. Вивчаємо англійську. *Дошкільне виховання*. 1995. №12. С. 21.
16. Борщенко М. Вивчаємо англійську. *Дошкільне виховання*. 1996. № 4. С. 26-27.
17. Будак С.В. Формування готовності студентів до іншомовної діяльності з дошкільниками. К., 2008.
18. Ваулина Ю., Фредина Е. Подготовка воспитателей-учителей английского языка для дошкольных учреждений. *Дошкольное воспитание*. 1993. №4. С. 31-33.
19. Волик Л.В. Паралінгвістика у навчанні дошкільнят англійської мови. *Іноземні мови*. 1999. №2. С. 44-45.
20. Воробйова Т.В. Особливості організації навчальної діяльності дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в процесі вивчення іноземної мови (психологічний та методичний аспекти). *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2012. № 8
21. Гергель А. Іноземна змалку. *Педагогічна газета*. 1999. № 10 (жовтень).
22. Гергель А. Навчання іноземної мови через різні види діяльності. *Дошкільне виховання*. 1999. № 4. С. 12-13.
23. Гончаренко А. Коли починати вивчати іноземну мову. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. № 12. С. 62-64.
24. Горлова Н. Раннее обучение иностранным языкам: проблемы и пути развития. *Дошкольное воспитание*. 2001. № 5. С. 42-49.
25. Гунько С., Гусак Л., Лещенко З. *Граючись вчимося. Англійська мова. Програма для дітей старшого дошкільного віку, методичні рекомендації*. К., 2012.
26. Дем'яненко О.Є. Організація інтегрованого навчання іноземної мови в дошкільних закладах. *Дошкільна освіта*. 2009. № 1(23). С. 36-39.
27. Дем'яненко О. *English for children. Англійська для дітей*. Програма та методичні рекомендації. Запоріжжя, 2000. 44 с.
28. Жук Н., Кравченко Т. *Цікавинка*. Методичні рекомендації. Навчальна програма з англійської мови для дитячих садків. Х., 2011. 160 с.
29. Иванова. Играем в немецкий. *Дошкольное воспитание*. 1993. №№ 2-8. С. 33
30. Козлюк О.А. Наступність у навчанні іноземної мови дошкільнят і молодших школярів. *Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка: Зб. наук. праць : Серія: Педагогічні науки*. Луганськ, 2006. Вип. 4. С. 124-127.
31. Козлюк О.А. Підготовка вихователя до навчання дітей іноземної мови. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д.Ушинського*. Випуск 5 (112). Серія: Педагогіка. Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2016. С. 53-57.
32. Козлюк О.А. Сучасні проблеми забезпечення наступності в навчанні іноземної мови дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Випуск 65. Херсон: ХДУ, 2014. С. 104-108.
33. Костирко О. У світ іноземної мови з цікавістю. *Дошкільне виховання*. 2002. №5. С. 26.
34. Кудикіна Н., Хорошковська О. Спираючись на гру. *Дошкільне виховання*. 1990. № 5.
35. Кушко В. Уроки без замороки: Вивчення дошкільнятами англійської мови. *Освіта*. 2001. 12-19 грудня (№ 71-72).
36. Лифиц М. Времена года. Осень (Примерные конспекты внеурочных занятий с детьми старшего дошкольного возраста на английском языке). *Дошкольное воспитание*. 1997. № 5. С.55-58.

37. Максимова Л.И. Французский язык – шестилеткам. *Иностранный язык в школе*. 1992. № 2. С. 45-50.
38. Матецкая Е. Иностранный язык в детском саду. *Дошкольное воспитание*. 1966. № 7. С.7-10.
39. Матюха Г.В. *Методичні рекомендації з навчання дітей старшого дошкільного віку англomовного спілкування*. Мелітополь, 2007. 200 с.
40. Мещерякова В.Н. *Устный курс английского языка «I CAN SPEAK»*. Казань, 2009. 48 с.
41. Негневицкая Е.И. Язык и дети. М., 1981.
42. Низковська О. Іноземна мова у дошкільному закладі: Методичні рекомендації. *Дошкільне виховання*. 2007. № 4. С.3-7.
43. Опаріна В. Весела англійська. *Дошкільне виховання*. 2002. № 5.
44. Першукова О. Рольова гра на заняттях з іноземної мови. *Дошкільне виховання*. 2001. № 10. С. 18-19.
45. Рейпольська О. Англійська мова в різновікових групах. *Дошкільне виховання*. 2003. № 6.
46. Рейпольська О. Англійська мова в різновікових групах. *Дошкільне виховання*. 2003. №7.
47. Рыжкова И. К вопросу о занятиях английским языком с дошкольниками. *Дошкольное воспитание*. 1993. № 9.
48. Рыжкова И. К вопросу о занятиях английским языком с дошкольниками. *Дошкольное воспитание*. 1993. № 11.
49. Рыжкова И. Учимся играя. *Дошкольное воспитание*. 1993. № 8. С.34-45.
50. Сидельникова О.Д. *Англійська веселка. Навчання англійської мови дошкільнят*. Програма для дошкільних закладів. Маріуполь, 2003. 20 с.
51. Сищенко Ю.Р. *Англійська для малюків? Легко!*. К., 2013. 104 с.
52. Соколовська С.В. Соціальні і психолого-педагогічні передумови навчання іноземної мови дітей 5-ти річного віку. *Педагогіка і психологія. Вісник Академії педагогічних наук*. 2002. №1-2. С. 155-163.
53. Старжинская Н.С. Проблема методической интеграции развития речи и обучения дошкольников близкородственным языкам. *Дошкільна освіта*. 2012. № 2.
54. Типовая программа обучения детей русскому языку в национальном детском саду. М., 1982.
55. Футерман З.Я. *Іноземна мова в дитячому садку*. К., 1984. С. 11-23.
56. Хорошковська О., Кудикіна Н. Заняття з розвитку українського мовлення. *Дошкільне виховання*. 1990. № 9-12; 1991. №1-5.
57. Чернов Д.М. Соціокультурна обумовленість становлення російського мовлення в дітей у ситуації акультурації. *Дошкільна освіта*. 2012. № 3.
58. Чернова И.В. Учимся с увлечением: Игровые занятия по английскому языку: мини-версия «Золушка» для самых маленьких. *Образование в современно школе*. 2001. №2. С. 58-60.
59. Шаркова Н.Ф. *Психологічні засади організації навчання іноземної мови у дошкільних навчальних закладах*. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук. Київ, 2007.
60. Шкваріна Т.М. *Заняття з англійської мови у дошкільному навчальному закладі (теорія і практика)*. Умань, 2003.
61. Шкваріна Т.М. Поліглоти з дитсадка. Підготовка у педучилищі вихователя з правом викладання англійської мови. *Освіта*. 12-19 травня. 1999. № 26-27. С. 6-7.
62. Щерба Н.С. *Іноземна освіта дітей з особливими потребами: 15 інтерактивних майстерень*. Навчальний посібник. Житомир: Видавець О.О.Євенок, 2019. 284 с.
63. Яковенко О. Англійська мова в русі. *Дошкільне виховання*. 2002. № 2. С. 10-11.

16. Інформаційні (інтернет) ресурси

1. www.school.edu-ua.net – освітній сайт, який представляє в інтернеті українські навчальні програми, підручники, довідники, методичні посібники
2. <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/programy.html> – програми розвитку дітей дошкільного віку
3. <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/recomend.html> – методичні матеріали з організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти

4. <http://poliglotik.ucoz.ru/> – Лінгвістична школа для малюків
5. http://www.solnet.ee/parents/pp_000.html – Раннє навчання іноземних мов
6. <http://www.bilingual.ru/> – Англійська мова дітям
7. <http://kinder-english.narod.ru/> – Англійська мова для маленьких учнів
8. http://lviv1256.com/lists/mul-tyky-dlia-vyvchennia-anhliys-koi-vid-iakykh-vashi-dity-budut-u-zakhvati-2/?fbclid=IwAR3_9GcwAo6lGzIOT04gvmKWVBBkFqhVch8NHdcnOfrzxAm6LL9UZjd57VI – мультфільми для вивчення англійської мови